

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΜΑΡΤΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΝΟΜΑ: _____ Βαθμός _____ %
ΗΜ/ΝΙΑ: Κυριακή, 5 / 3 / 2023 ΤΜΗΜΑ: _____ ☺ _____

Α' Ομάδα

A.1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως **σωστές** ή **λανθασμένες** ανάλογα με το περιεχόμενό τους: (_____/10 μονάδες)

α) Έπειτα από τον επαναστατικό αγώνα του 1821-1828, τα λίγα εναπομείναντα «τσιφλίκια» στη Θεσσαλία δεν προκαλούσαν ιδιαίτερο πρόβλημα.

β) Στα χρόνια «της μεγάλης προσπάθειας» του ελληνισμού για την υλοποίηση της Μεγάλης Ιδέας, οι προϋπολογισμοί του κράτους ήταν πλεονασματικοί.

γ) Η αντίδραση του κρατικού μηχανισμού ήταν ανεπαρκής σε σχέση με το μέγεθος του προσφυγικού προβλήματος, μετά την Μικρασιατική καταστροφή (1922).

δ) Η πολιτική αστάθεια, τα μίση του διχασμού και η ανακήρυξη της δημοκρατίας, συσκοτίζουν – μεταξύ άλλων- το ζήτημα της αποτελεσματικότητας του κράτους και της διοίκησης σε ό,τι αφορά στα ζητήματα που ανέκυπταν μετά την καταστροφή του 1922.

ε) Το 1917 η αγροτική μεταρρύθμιση ολοκληρώθηκε και οδήγησε την αγροτική οικονομία της χώρας σε καθεστώς μικροϊδιοκτησίας.

A.2. Να καταγράψετε: (_____/15 μονάδες)

α) το περιεχόμενο του όρου “Αγροτική Μεταρρύθμιση”.

β) τις **συνθήκες** κάτω από τις οποίες η Ελλάδα συμμετείχε στον **Α' Παγκόσμιο Πόλεμο**.

γ) το περιεχόμενο του όρου “ΟΥΛΕΝ”.

B.1. Να αναφερθείτε εκτενώς στους παράγοντες που **εμπόδιζαν** την ανάπτυξη και διάδοση του **εργατικού κινήματος** στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. (_____/12 μονάδες)

B.2. Να αναφερθείτε στα **οφέλη** της Ελλάδας από τους **Βαλκανικούς Πολέμους**, καθώς και στα **προβλήματα** που προέκυψαν από την ενσωμάτωση των νέων περιοχών στη χώρα. (_____/13 μονάδες)

Β' Ομάδα

Γ.1. Σύμφωνα με το Γ. Μαυρογορδάτο, (Μελέτες και κείμενα, 1909-1940, σελ. χχ), «Ο βενιζελισμός αποδεικνύεται ο πιο συνεπής, διορατικός και πραγματιστικός φορέας της εθνικής ολοκλήρωσης (Μεγάλη Ιδέα), με αναφορές στο Έθνος ως σύνολο που αγκαλιάζει όλους τους Έλληνες, απελευθερωμένους και αλύτρωτους».

Αξιοποιώντας αυτό το δεδομένο και στηριγμένοι στις γνώσεις σας και τα στοιχεία των παρακάτω κειμένων να απαντήσετε στα εξής:

α. Αφού **ορίσετε** την πολιτική αντίληψη του βενιζελισμού κατά την περίοδο 1910-1922, να παρουσιάσετε τις βασικές του **επιδιώξεις**. (10 μονάδες)

β. Να αναφερθείτε στους **υποστηρικτές** του βενιζελισμού, καταδεικνύοντας τους **λόγους** για τους οποίους υποστήριξαν τη *Μεγάλη Ιδέα*. (15 μονάδες)

() /25 μονάδες)

Κείμενο Α'

«Με την φυσική επάνοδον (των Ελλήνων) εις τα όρια εντός των οποίων έδρασεν από της προϊστορικής εποχής, να δημιουργήσωμεν, λέγω, μίαν *μεγάλην Ελλάδα* ισχυράν και πλουσίαν, ικανήν να αναπτύξη εντός των ορίων της την ζωτικήν βιομηχανίαν, ικανήν ως εκ των συμφερόντων τα οποία θα εξεπροσώπει, να συνάψει συμβάσεις μετ' άλλων κρατών υπό τους αρίστους δυνατούς όρους».

Από αγόρευση του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Βουλή των Ελλήνων, Σεπτέμβριος 1915.

Κείμενο Β'

Ο αστικός πληθυσμός της ελληνικής διασποράς στην Εγγύς Ανατολή, είναι πολυαριθμότερος από τον αστικό πληθυσμό του ανεξάρτητου βασιλείου.[...] Οι Έλληνες αποτελούσαν (σημ. στην *Οθωμανική αυτοκρατορία*) την απόλυτη πλειοψηφία των χρηματιστικών και εμπορικών επαγγελματιών, και αποτελούσαν το 30 με 60% του αστικού πληθυσμού των σημαντικότερων εμπορικών κέντρων της αυτοκρατορίας. Παρόμοια κατάσταση επικρατεί στην Αίγυπτο, στο δεύτερο κατά σειρά κέντρο της διαμόρφωσης του ελληνισμού του εξωτερικού.

Αναμφισβήτητα, ο αστικός εκείνος πληθυσμός που ζούσε πέρα από τα ελληνικά σύνορα πριν τον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο, ήταν πολύ πιο σημαντικός από τον πληθυσμό της ελεύθερης Ελλάδας.[...] Το 1920 οι πέντε μεγαλύτεροι ελληνικοί οικισμοί είναι: η Αθήνα, η Κωνσταντινούπολη, η Σμύρνη, η Αλεξάνδρεια και η Θεσσαλονίκη. Από αυτές δύο μόνο βρίσκονται μέσα στο ελληνικό κράτος (και η Θεσσαλονίκη γίνεται ελληνική μόλις το 1912).

Στα πρώτα πενήντα περίπου χρόνια της ανεξαρτησίας (σημ. ως τη δεκαετία του 1880), η αστική τάξη της διασποράς αντιμετώπιζε με καχυποψία την οποιαδήποτε απόπειρα επεκτατισμού της ανεξάρτητης Ελλάδας προς τα οθωμανικά εδάφη, στο πλαίσιο της *Μεγάλης Ιδέας*. [...]

Ωστόσο, η επαπειλούμενη άμεση αντιπαράθεση των βαλκανικών εθνικισμών (στις αρχές του 20ου αιώνα), δεν άφηνε πια στους Έλληνες αστούς του εξωτερικού περιθώρια εκλογής. Το οικονομικό τους μέλλον εμφανιζόταν τώρα πια σα συνάρτηση της δυνατότητας του ελληνικού κράτους να επιβάλει ένα διαμοιρασμό των εδαφών της Οθωμανική αυτοκρατορίας μεταξύ των βαλκανικών κρατών, όσο το δυνατόν συμφερότερο για τους Έλληνες. [...]

Όταν, λοιπόν, το 1910 ο Βενιζέλος κατέλαβε την εξουσία, η ελληνική μεγαλοαστική τάξη για πρώτη φορά αποδέχθηκε ομόφωνα να ρίξει το πολιτικό και κυρίως το οικονομικό της βάρος, στην προετοιμασία της αναδίπλωσης των «εθνικών πεπρωμένων».

Κ. Τσουκαλά, Εξάρτηση και αναπαραγωγή, σσ. 300,312,315

Δ.1. Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε τα **πλεονεκτήματα** που είχε αποκτήσει η Ελλάδα κατά την περίοδο του **μεσοπολέμου** (1919-1939). () /25 μονάδες)

Πηγή 1:

Η αγροτική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα έγινε με ρυθμούς και με αποφασιστικότητα που δεν παρατηρήθηκε σε κανένα άλλο κράτος της Ευρώπης, ούτε στους “συγγενικούς” χώρους της Μεσογείου ή των Βαλκανίων. Έως το 1938 απαλλοτριώθηκαν συνολικά 1.724 μεγάλα αγροκτήματα, έκτασης 12 εκατομμυρίων στρεμμάτων, τα οποία διανεμήθηκαν σε 130.000 οικογένειες γηγενών καλλιεργητών. Στους πρόσφυγες παραχωρήθηκαν 8,3 εκατομμύρια στρέμματα καλλιεργήσιμης γης, κυρίως σε περιοχές της βόρειας Ελλάδας. Τα παραπάνω μεγέθη καθιστούν προφανές ότι η σημαντική αστική ανάπτυξη της Ελλάδας στο διάστημα 1923-1940 συνδυάστηκε με τις μεταβολές στον αγροτικό χώρο, καθώς η οικογενειακή εκμετάλλευση της γης, που προέκυψε, συνεπαγόταν ενεργότερη ένταξη των αγροτών στην εμπορευματική και χρηματική οικονομία.

Ιστορία των Ελλήνων, τόμ 15, “Νεώτερος ελληνισμός”

Πηγή 2:

Πέρα από τις πληθυσμιακές και εθνολογικές ανακατατάξεις, η έλευση των νέων εποίκων και κυρίως η διαχείριση της μόνιμης στέγασής τους από τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες συνετέλεσαν στην πολεοδομική διάρθρωση και στη μορφή, τελικά, των αστικών οικισμών για τις επόμενες δεκαετίες. Μικρές και μεγάλες πόλεις βρέθηκαν, λόγω της αναχώρησης των σλαβόφωνων και των μουσουλμάνων, σε θέση που επέτρεπε, τουλάχιστον ως ένα βαθμό, την αναμόρφωσή τους.[...] Προωθήθηκε, κυρίως από το νεοσύστατο Υπουργείο Συγκοινωνιών, μεγάλος αριθμός προωθημένων πολεοδομικών ρυθμίσεων, με στόχο η πολυπυρηνική οργάνωση των πόλεων και η πολυδιάσπαση των επιμέρους θρησκευτικών και εθνικών ομάδων να αντικατασταθεί από την ενότητα στον χώρο, εκφράζοντας την ομοιογένεια της νέας εθνικής πραγματικότητας. Με άλλα λόγια, τα σχέδια αυτά, φιλοδοξούσαν να ανατρέψουν την παραδοσιακή αστική διάρθρωση της οθωμανικής περιόδου, με τις εσωστρεφώς οργανωμένες συνοικίες και τις εθνοθρησκευτικές χωρικές διακρίσεις. Σύμφωνα με τους προγραμματισμούς, ο αστικός χώρος ομογενοποιούνταν και θα εκσυγχρονιζόταν.

Ιστορία των Ελλήνων, τόμ 15, “Νεώτερος ελληνισμός”

